

Roma sut'ita churasqa rikch'ayta — Huk Ñiqin

Sapaq Yuyaychaqeyniyuq T'ikraqnin

Jeff Pippenger

2024-06-28

Chay p'unchaykunapiqa achkakuna hatarinqaku uray llaqtapa reyninpa contranpi; hinallataq llaqtaykikuna ukhupi suwa runakunaqa paykikunaqa hatarinqaku rikhuysa sayachinankupaq; ichaqa urmanqaku. Daniel 11:14.

Cristianismoq contextonpi, “doctrina” nisqaqa Bibliamanta sayachisqa cheqaq-kunata rikuchin. Imanaymanataq cristiano kasqankuta rimachkak organizacionkunaqa, bibliapi doctrina nisqankumanta sapaq conjunto-kunata charinku; ichaqa huklla Cheqaqmi kan. “Cheqaq absoluto” hinallataq “pluralismo” nisqakunaq t'aqanakuy-ninqa, kay pachapi qhawanchismanta hawapi kaq tema-mi.

Chhaynaqa Pilato payta nirqan: ¿Qanqa reychu, hinaqa? Jesús kutichirqan: Qanmi ninki ñoqa rey kasqayta. Kayraykum paqarirqani, kayraykum kay pachaman hamurqani, cheqaq kaymanta willakusqaypaq. Sapa mayqanpas cheqaq kaymanta kaqqa, simiyta uyarin. Pilato payta nin: ¿Imataq cheqaq kayri? Kayta nispaqa, yapamanta lloqsirqa judiokunaman, paykunatataq nirqan: Paypiqa mana ima huchallatapas tariychu. Juan 18:37, 38.

Cheqaqqaqqa Diospa Simi; paypa Rimayninmi, hinaspataq Cristo kikinmi.

Noqanchik kikinichikmanta yachayta atinqanchikmi imataq cristianismo nisqaqa kasqa, imataq cheqaq kayqa, imataq chaskisqanchik ñiñyqa, imataq Bibliamanta kamachikuykunaka kanku—hatun aswan hanaq kamachiqmanta qusqanchik kamachikuykuna. Achka runakun ñiñinku mana ima razonesniyoq, mana imaman ñiñinkuta sayachinanpaq, mana allin hayk'aq evidenciayuq kay mat'iq cheqaq kasqanmantapas. Sichus huk yuyay rikuchisqa kanman paykuna ñawpaqmantapacha hap'isqa yuyayninkuwan tupaq, chaytaqa chaskiyta wakichisqaña kanku. Manam causasqanmanta efectonkama yuyaymanchu purichinku, ñiñinkuqa manam cheqaq simi sayariyniyuqchu, hinaspa prueba p'unchayninpi tarinqaku aqo patapi sayachisqa kasqankuta.

“Paymi runasimanta qallpachakuspa, kunan pacha kikinpa mana hunt'asqa qillqasanta Qelqasqa Simikunamanta yachayninwan kusiqa samaykukuq, chayta kachkan salvacionninpaq aypaqmi nispa yuyaykuqqa, wañuyman apaq pantasqa llullakuypi samaykushan. Achkha runakunaqa manam allinta wakichisqachu Qelqasqa Simikunamanta rimanakuykunawan, pantayta reqsinankupaq, hinaspa llaqa yachachisqa kawsaymanta hamuq ruwaykunatawan supersticionninkunatawan cheqaq kasqanta hina qhawachisqakunata huch'achinankupaq. Satanásqa kikinpa yuyayninkunata Diospa yupaychasqa yaykuchirqa, Cristopa evangelionpa llamp'u mana ch'ullallam kasqanta qichunanpaq. Achkha llapanmi kunan pacha cheqaq kasqanta creeniykuq kasqankuta niqkuna, manam yachankuchu imataq kay ñiñyqa, ñawpaqta santokunaman entregasqa karqa chayta—Cristo qamkuna ukhupi, gloriaq suyay. Paykunapaq yuyanku ñawpaq lindero-kunata amachasqankuta, ichaqa q'oñi-chiri kanku, mana

imapaspaq kaspas. Manam yachankuchu imaynatachus kawsayninkuman awayta, hinaspa munakuypa cheqaq kallpaninta, iñiypa kallpanintawan charinata. Manam aswan qayllapi Biblia yachaqkunachu, aswan qilla, mana uyariq kanku. Qelqasqa Simipi chiqninakuykuna rikurimuqtinqa, kay mana allinpaq yachasqa, mana ima creenishqankumanta takyasqa kaykunapa, cheqaqmanta urmaykunku. Llapa runakunaman allinta churaykuymanki Diosmanta cheqaqta kallpawan mask'anankupaq munasqanta, chayhina paykuna yachanankupaq yachankupuni ima cheqaq kasqanta. Wakinqa achkha yachayniyoq kasqankuta niyku, hinaspa kasqankuwan kusikunku, ichaqa llamk'aypaq manam aswan kallpayoqchu kanku, Diospaqpas, Cristoq wañusqaq almaspaqpas manam aswan nina hina munakuyniyoqchu, imaynachus mana hayk'aqpas Diosta reqsisqankuman hina. Manam Bibliata ñawinchankuchu [chayta] kikinpa almanman tullunpa ukhuna llant'unta, wiranta ima hina jap'inankupaq. Manam sientenkuchu chayqa Diospa rimaynin paykunaman rimashasqanta. Ichaqa, salvationpa ñanta entiendenaykuman munaspa, cheqaq kay Intipa k'anchayninkunata rikuyta munaspaqa, Qelqasqa Simikunata yachananchikmi munanapaq; Bibliap promesankuna, profeciankunawan sut'i k'anchayta qespichiypa divino planonman churanku, chay hatun cheqaqkuna mana sut'ita entiendisqa kasqankuta.” The 1888 Materials, 403.

Noqanchisqa yachananchis tiyan ima yachachikuykunachus chaykuna kasqanta, hinallataq imaynatas chay chiqaqkuna qhawarichiyta, takyachiyta, sayachiyta hinaspa amachayta.

“Kunanqa manañam ñuqanchisman rikch'arinchu pipas sapanlla sayanankupaq kasqa; ichaqa Dios hayk'aqpas ñoqawan rimarispapa, p'unchaw hamunqa maypachachus consejokunapa ñawpaqenman, waranqakunapa ñawpaqenmanpas, sutimp rayku apamusaqkuchik, chaypitaq sapa hukninchikmi iñiyinmanta imarayku chayta hap'ikusqanmanta kutichinan kanqa. Hinaptinqa hamunqa aswan sinchi qhawariy, cheqaq kay rayku hap'ikusqa sapa sayaymanta. Chayrayku Diospa siminta yachakunayku tiyan, yachananchikpaq imarayku ñuqanchikqa willakusqanchik doctrinakunapi iñinchik. Jehovapa kawsayniyuq willakuyninkunata allinta, ancha qhawaywan mask'ananchik tiyan.” Review and Herald, December 18, 1888.

“waranqa waranqakunapa” ñawpaqman apasqa kananpaq, sut'itaqmi qhipa p'unchaykunapi wakin cheqaq kayta amachaqkunapa cheqaq kayta amachanankupaq kamachisqa kanqaku television hina utaq web nisqapi willakuy qhawachiykunapi. Imaynatataq hukmantaqa waranqakuna qhawarinkuman pachak tawa chunka tawa waranqakunapa qespichisqa rimariyninta? Yachachiykuna ñuqanchik sayachisqanchikqa iñiyinichikpa tiyananpaq sapinmi reqsichin.

Iglesiap sapa kutin runankunapa sapaqlla pruebanakunkaku, sut'inchasqakunkaku ima. Churasqa kanqaku chay hina kaqkunapi maypichus cheqaq kaymanta testigota qunankupaq kallpachasqa kanqaku. Achkaqmi waqyasqa kanqaku consejokuna ñawpaqpi, hinallataq justiciapa cortenkunapi rimarinankupaq, ichapas sapaqllankutaq, sapallan kashaspa. Chay experienciata, kay emergencia pachapi yanap'ananpaq kasqanta, mana maskhaspankun obtienesqachu; chayraykun almanninku llakikuywan huntasqa kachkan ususqa oportunidadkunamanta, mana yupaychasqa privilegiokunamantawan. Testimonies, volumen 5, 463.

Diospa Siminqa mana hayk'aqpas pantasqa kanchu; chayrayku, sapaq pachak tawa chunka tawa waranqa runakunawan yupasqa kananapaq, imatachus creenichik chayta yachananchik tiyan Diospa Siminpi qillqasqa kasqanman hina. Manaraq chayaspa pruebay pacha, maypachachus Diospa llaqtanqa hapiykachasqa kanqa creenichisqanku doctrinakuna sut'inchankupaq, Diosqa pantaykunata yaykuchin, chaywan Diospa llaqtanta kallpachan His Word nisqanta allinta, yuyaywan, estudiarankupaq.

Diospa llaqtan ukhupi mana churanakuy ni ch'aqway kasqanqa mana allin yachachiyta sinchita hap'iskanku nispas tukupayaq willakuyhina qhawwasqa kananchu. Manchakuypaqmi kachkan, ichapas paykunaga cheqaqta pantaymanta mana sut'ita t'aqachispa qhawachkankuchu. Qelqasqa Qelqakunata maskhaspa tapukuymanta mana musuq tapuykuna hatariptin, mana ima yuyay churanakuy pasaptin runakunata kikinkupaq Bibliata maskhanankupaq, cheqaqta hap'ishasqankuta yachanankupaq, chayqa kunan p'unchaykunapipas, ñawpa tiemponkunapi hinallataq, achkakunaga costumbremanta hap'ipakusunqaku, mana imatapas yachaspa yupaychasqankuta yupaychaspa.

Rikuchisqam kani: achkaqkuna, kunan pacha cheqaq-kayta reqsisqankuta nispas, mana yachankuchu imata creenqankuta. Paykunaga mana entiendenkuchu iñiyninkupa pruebasninta. Kunan pacha ruwaymantaqa mana chaninta yachankuchu. Prueba pacha chayamunan kaqtin, kunan hukkunaman predicashaq runakunaga, hap'iqninku posicionesninkuta qhawarispa, achka imakunamanta mana ima allin, satisfechaypaq razón-ta qonqankuchu tarinqaku. Chay hina pruebarikuspa manaraq, hatun mana yachayninkuta mana reqsirqankuchu. Hinallataq iglesiapi achkaqkunaqa, creenqanku imata creenqankuta entiendenqankuta; ichaga, manaraq controversia hatariptin, mana reqsinkuchu kikinkupa pisi kallpanta. Kikinkunawan iñiy masinkunamanta t'aqasqa kaspas, sapallan, sapanlla sayayman mañakuspa iñiyninkuta sut'inchaypaq, muspharinqaku rikuspanku may chhullalla, may pantasqa kasqanta yuyayninkupa, imata cheqaq-kay hina chaskirqankumanta. Cheqaqmi kay: ñoqayku ukhupiq kawsayniyuq Diosmanta karunchakuy karqan, runakunaman kutirikuywan, runapa yachayninta churay, Diospa yachayninpa rantinpi.

Diosqa runankunata rikch'arichinqa; huk medio-kuna mana atipaptinqa, hinaspataq herejía-kuna paykunapuraman yaykunkqa, paykunata suyt'uchinankupaq, trigonmanta paja taqaykuspa. Señorqa kayachkan tukuy paypa siminta creenakunata puñuymanta rikch'arinankupaq. Ancha chanin k'anchaymi hamun, kay p'unchaykunapaq allin. Chayqa Bibliamanta cheqaqmi, ñawpaqninchikpiña kashaq peligrakunata rikuchispa. Kay k'anchayqa pusawasunmanmi Qellqakuna santakunata ancha allinta yachayman, hinaspataq hap'ipakusqanchik yuyaykunata aswan allin, aswan chiqap tapukuypi qhawarinaman. Diosqa munanmi cheqaq kaypa llaqa rikch'ayninkuna hinaspa llaqa sayayninkuna sumaqa, mana sayk'uspa mask'asqa kananpaq, mañakuywan hinaspa ayunaywan. Creenakunaga mana samayta atinkuchu supposición-kunapi, nitaq mana sut'i yuyaykunapi ima cheqaq kasqanmanta. Iñiyninkuqa Diospa siminpi sinch'ita takyasqa kanan, chaynapi pruebapa pacha chayamuchkaptin, hinaspa consejos ñawpaqman apamusqa kashaptinku iñiyninkumanta kutichinankupaq, atinkuman suyayninmanta imarayku kasqanta willayta llamp'u sonqowan hinaspa manchakuywan.

“Chaqrichiy, chaqrichiy, chaqrichiy. Kay pachaman qhawachisqanchik yachachiykunaqa ñuqanchikpaq kawsayniyuq cheqaq kay kanan. Ancha allinmi, ñiñy sonqonchikpa aswan hatun rakinkuna hina qhawasqanchik yachachiykunata amachaspanchik, mana hayk’aqpas llapa cheqaq mana kashaq rimanakunata apaykachananchikpaq. Chaykunaqa huk hark’aqta upallachiyta atinman, ichaqa mana cheqaq kayta hatunchachu. Allin, sinchi rimanakunata qhawachinanchik, chaykunaqa mana chikniqninchikkunallata upallachinqachu, aswanpas aswan qayllapi qhawayta, aswan suyt’u tapukuypa qhawaynintapas much’uyta atinqa. Rimanakuypi allinta yachachikusqakunawanqa ancha hatun peligrom kashan, Diospa siminta mana chiqap chanin kaywan apanakuyta. Huk chikniqwan tinkuspanchikqa, llapa sunquwan kallpachakunanchik tiyan yachachiykunata hina qhawachiyta, chayhinaqa paypa yuyayninpi chiqaqchasqa yuyay rikch’arichinapaq; amaqa ñiñqta kallpachayllapaqchu maskhaykuspa.”

“Imanallaña runapa yachayman wiñaynin kasqanmantaqa, ama huk ratullapas yuyachunchu, aswan achka k’anchayta tariypaq, qhelqasqa Qhelqakunata allin, mana sayk’usaypa mask’anan mana necesitakusqanta. Ñuqanchik llaqtahinaqa, sapankama, willakuykunamanta yachaqaqkuna kaypaqmi waqyasqa kanchik. Ch’uyanchasqa sonqowan rikch’akuspa suyananchikmi, Dios ñuqanchikman rikuchiwanichikman chay ima k’anchaypa illariynintapas reqsinanchikpaq. Cheqaq kaypa ñawpaq lliplliqkunata hap’inchikmi; hinaspa mañakuspa yachaywan aswan sut’i k’anchayta tarinanchikmi, chaytaq wakinkunaman apasqa kananpaq.” Testimonies, volumen 5, 708.

Qhelqasqa “yachaqaqkuna profecíamanta”, paykunam qhipakamanta hunt’anku pachak tawa chunka tawa waranqa runakunata, “sapa sapankuta pruebapi churashqa, hinaspa allinta rikuchisqa” kanqaku, manaraq tinkunkuman kay pachapi atiyiniyuqkunawan, paykunawanmi utqaylla hamuq domingo kamachiy sasachakuyta hinaspa qatiykachayta apamunku. Ñiñqkunaqa ñawpaqtaqa Diospa “rikch’achisqa” kanqaku. Puñuq vírgenesqa “rikch’achisqa” kanqaku, suyachkanankupaq unaychasqa p’unchawpi urmaykusqanku puñuymanta. Sichus mana rikch’ankuman Diospa willakuyninwan, kay artículo-kunawan qhawachisqaqwan, julio killamanta 2023 watamanta ñawpaqman apachisqa kasqankuwan, chayqa Diosqa saqenqa “herejía-kuna” “paykunapuraman yaykunankupaq”, chaywanmi trigo hinaspa zizáñaqa t’aqanakuyta tukuchinqa huk chhullunkachiy ruraywan. Kunanqa chay chhullunkachiy ruraypim kashanchik.

Kikin kimsa akllanakuykuna kan kunapaq, kay p’itiypi qatiqkunapaq, pichus allin sut’inchaywan Reqsinakuy Roma Moderna kasqanmanta. Huk akllanakuyqa Estados Unidosmi Roma Moderna nisqa kasqan; hukninqa papal atiyinmi Roma Moderna nisqa kasqan; kimsa kaq akllanakuytaq iskaynin ñawpaq nisqakuna mana allinchu kasqanta, hukñataq atiyimi Danielpa llaqtanmanta suwakuna nisqakuna rikhurichisqanta, paykuna kikinkuta hatarichinku, urmaykunku, hinaspa Daniel qillqapa chunka hukniyuq kapitulumanta chunka tawañiyuq versículopi rikuyta sayachinku.

Ñuqaqa rimani kaypi: “Roma Moderna” nisqapi pantasqa mana allin yuyayqa—papal atiyiniyuq kasqanmanta utaq Estados Unidos kasqanmanta—kay kuyuyman churasqa saqisqa karqan, paypa llaqtanta paypa profetiku Simi-ninta yachachinankupaq. Diosmi kay churanakuyta ruraykurqan paypa kuyapayakuynin rikurichisqaq. Ñuqaqa rimani chay mana kikin yuyayqa aswanmi paypa llaqtanta hamuq sasachakuytaq wakichinankupaq kasqan, mana sapallanchu “Roma Moderna” nisqamanta pichus allin, pichus mana allin nisqanta reqsinapaq. Chay mana kikin yuyayqa Diospa

saqisqanmi karqan, hinaspa paypa diseñusqanmi karqan, mayqenkunachus rikuyta munanku chaykunapaq sut'ita qhawachinapaq: sapa runapa paypa profetiku Simi-ninmanta sapankama hamut'ayninqa mana hunt'asqa utaq mana allin kasqanta. Chayrayku kay churanakuyqa Diospa kuyapayakuyninpa qhawachisqanmi.

Chay rimanakuyqa mana sapallanchu qam llaqtayki runakunapa suwaqkunawan rikuchisqa atiyuniyuq pichus kasqanmanta reqsichiya hap'in, aswanpas chay lliniamanta lliniaman nisqa metodologíata, mayqintachus iskaynin lado rimanakuyqapi sayachisqankuta ninku, allintachu churakusqanmantapas. Chay lliniamanta lliniaman metodologíawan tupanakuy profético kamachikuykunaqa huk sapa profético prinsipiyukunata hap'in, chaykunataq trigo hinaspa cizaña akllaypa ruwayninpi huk rakiy kasqanku. Kay kunan p'istunakuypi, lliniamanta lliniaman metodologíapa kimsa elementonkuna, ñoqaqa mana allinta entiendisqa kashanku nisqayman hina, kaykuna kanku: Cristoqa Cheqaqmi kasqan, Cristoqa Alfa hinaspa Omega kasqan, hinaspa profecíapa kimsa kuti churakuynin.

Qhipa tukuy kaykuna, Daniel chunka hukniyuq qillqapa chunka hukniyuq t'aqapi chunka tawaq kaq versiculota mana allinta hamut'aqkunaqa, yachachisqankuta sayachisqanku sapallanpa sut'ichayninman hina kasqanta tarisqa kankaku.

Noqaykuqa sutinchaymanta aswan takyaq profecía simitapas hap'iyku; chayman uyariykichikqa allinmi, tutayasqa cheqpi k'anchariq achki hina, p'unchay paqariyninkama, ch'aska paqarinapaq sonqoykichikpi lloqsimunankama: Kayta ñawpaqta yachaspaykichik, Qelqapi ima profecíapas manan pipa sapallan yuyayninmanta rimariychu. Profecíaqa manan runapa munayninmanta ñawpaq p'unchawkunapi hamurqanchu; aswanqa Diospa ch'uya runankunaqa Santu Espíritu kuyuchisqan kasma rimarqanku. 2 Pedro 1:19–21.

Chunka tawa chunka tawa huch'uy qillqapi rimanakuypi, “sapaqpa kikin tantiayninmanta rimay” nisqayta imayna kasqanta rikuchi huk ejemplotaqa The Great Controversy libropi tarisunchik.

“Imaynatachus sábado p'unchawqa Cristiandad tukuypi hatun rimanakuypa sapallan chiqninman tukusqa kaptin, hinaspa religioso chaymanta secular autoridadkuna hukllachasqa kashaspa domingo p'unchaw qhawariyninta kallpachayta munaptinku, huk aslla achka runakunalla mana llakichispa, mana munayninman urmayta munasqankurayku, llaqa runakuna cheqnikusqanman churasqa kanqaku. Nisqanku kanqa: iglesia huk kamachisqanman chaymanta estadopa huk leyinman contrapi sayaq asllakunaqa mana much'uychasqa kananchu; aswan allinmi paykuna ñak'ariychisqa kanan, ama llaqa nacionkuna pantasqa kayman hinaspa mana leywan puriymen urmaykunampaq. Kay kikillan yuyayqa achka pachak watakuna ñawpaqpi Cristopa contranpi apamusqa karqa ‘llaqtapa kamachiqninkuna’ rayku. ‘Ñuqanchikpaq allinmi,’ nisqa karqa astuto Caifás, ‘huk runalla llaqtapa rayku wañunanpaq, ama tukuy nación chinkarinampaq.’ Juan 11:50. Kay yuyayqa tukupuq hina rikurinqa; hinaspa tukuypi huk kamachiy llusqinqa chusku kaq kamachikuy Sabbath p'unchawta santu hina waqaychaqkunapa contranpi, paykunata aswan sinchi muchuywan muchuchisqa kayta yaykuspa willaspa, hinaspa runakunaman saquespa, huk tiempo pasasqan qhipaman, wañuchinankupaq. Romapa iglesian yuraq pachapi, hinaspa musuq pachapi urmasqa protestantismopas, Diospa tukuy kamachikuyninkunata yupaychaqkunawan kaqman, kikillan

ñanpi purinqaku.” The Great Controversy, 615.

“Cristiandad” nisqaqa representa cristianokunapa llaqtantinpi ayllusqa huñunakuyninta, utaq cristianokuna aswan achka kaq suyukunapa hinaspa kawsay yachaykunapa tantasqa kurkonta. Kay simiqa sapa kuti llamk’achisqa kachkan chay pachakunata sut’inchanapaq maypichus Cristianismoqa apu ñiymi kasqa, hinaspa ancha kallpawan umallirqa kawsay yachayta, kamachikunata, hinaspa runakunapa llank’ay yachayninkuta. Cristiandadqa uqhariyninpi hap’ipakuyta ruwaspa chapan Cristianismopa tukuy pachapi mast’ariyninta, qatinqin runakuna rayku, kawsay yachayman chayasqa rayku, hinaspa historiapi ancha ancha chaninchasqa kasqa rayku. Mana horqospa chay kutichisqa nisqa kaqta Ellen White CD-ROM ukhupi kaqta, “Christendom” simiqa pachak qanchis chunka suqta kutita rikurin. Geografiapa nisqa hina, Hermana White sut’inchasqa llaqallanmanta Europa hinaspa Américas nisqakunata representa hina. Hermana Whitepa contexto ninpi, Europa sut’inchasqa kachkan Mundo Antiguo hina, hinaspa Américas sut’inchasqa kachkan Mundo Nuevo hina.

“Ichaqa uywa hina waqrayuq animalqa rikurqa ‘kay pachamanta llusqsimuspa.’ Chayrayku, kinkinta sayarichinampa huk atiyuyukunata urmachispa manam hatarimunanchu karqa, aswanpas chaypi sut’inchasqa llaqta mana ñawpaqmantapacha runakunawan hunt’asqa hallp’api paqarimunan karqa, hinallataq pisillamanta, thak kayllawan wiñamunan karqa. Chay hinaqa, manam hatarimunmanchu Machu Pacha nisqapi llump’aylla hunt’asqa, hukninwan huknin tinkuspa maqanakusqa llaqtakuna ukhupi—chay qochapi hina ch’aqwakusqa ‘llaqtakuna, achka runakuna, nacionkuna, simikuna’ nisqapi. Chayqa Kunti Suyu continentepi mask’asqa kanan.”

“¿Ima musuq pachapi naciónmi 1798 watapi atiyuyuk kayman wiñasharqa, kallpa hinallataq hatun kayta suyaspa, hinallataq pachantinpa runakunapa qhawariyninta aysaspa? Kay símbolopa churakuyninqa mana ima tapuytapas saqenchu. Huk naciónlla, chaylla huk, kay profeciapa nisqankunaman hinan. Mana iskayrayaypaqmi Estados Unidos de América nisqaman rikuchin.” The Great Controversy, 441.

Kaypi qhawaykusqanchik párrafopi qhipa rimayqa llamk’achisqa karqa kayta yuyachinapaq: “Machu Pachaqa Romanismon, Musuq Pachaqa pantasqa Protestantismon” nisqaqa “Machu Pachaqa Romanismon” nisqawan chay tutayaq p’unchaykunapi papadota reqsichispa, hinaspa Estados Unidos-ta (pantasqa Protestantismo) Musuq Roma hina reqsichin, “Musuq Pachaqa pantasqa Protestantismo” nisqa rimaywan rikuchisqa. “Machu” nisqaqa ñawpaq historiataq sut’inchasqa, “Musuq” nisqaqa kunan kaq utaq kunan pacha historiataq sut’inchasqa. Chay hina churayqa Señora White-pa ñawpaqmantapacha sayasqa yuyaychakusqanta q’iwichin, Christendom-manta hinallataq Machu hinaspa Musuq pacha-mantapas.

Kaakunaña kay rimayta ñawpaqwan hamuq pacha historiapa kayninta rikuspa churanku, “sapallanpa sut’inchaynin” nisqata reqsichinku, Sister Whitepa munasqa chiqap niyninwan chiqapta contradecispa. Nisqankuqa kaymi: “Machu Pacha” ñawpaq historiataq sut’ichin, “Musuq” nisqataq musuqman icha kunan pacha historiataq sut’ichin.

Pasajeqa nin: “qatiqaykunqa,” nispá. Romanismo, hinaspa apostata Protestantismoqa, “Diospa kamachikuyninkunata llapanta yupaychaqkunapa contranpi kaq hina puriyta qatiqankum” nispá. Chay pasajepeqa Mundo Antiguo nisqaqa Europa kachkan, Mundo Nuevo nisqaqa Amerikakuna kachkan. Hermana Whiteqa yachachin llaqa kay pachapi runakuna Domingo ley pruebawan tinkuchisqa kananpaq, hinaspa Romanismoqa Europapi qatiykachaq kanqa ñak’arichiykunapi, apostata Protestantismoñataq Amerikakunapi qatiykachaq kanqa ñak’arichiykunapi. Amerikakuna hinaspa Europaqa “Cristiandad” nisqa hina sutichasqa kanku. Romanismopas apostata Protestantismopas, “Diospa kamachikuyninkunata llapanta yupaychaqkunapa contranpi kaq hina puriyta qatiqankum.”

«Qatipayasqa kanqa» nisqaqa iskaynin atiykunapa hamuq p’unchawkunapi ruwasqa ruwayninta reqsichin, hinaspataq simi kamachiy hinaqa mana atinchu niyta, Machu Pacha Romanismomanta nisqaqa Ch’usaq Pacha papal atiy kasqanta. Iskaynin atiykunamanta ruwasqa qatiykachayqa hamuq pacha rimaypi kachkan. Chay rimaypa sut’inchasqanqa «qatipayasqa kanqa» nisqañam, chayqa niyta munan ima imatapas qhepanta riyta utaq qatiyta, chayta tarinapaq utaq haypanapaq munayniywan. Chayqa hamuq ruwayta reqsichin, mayqin runa utaq huñu ima yuyaymanpas chayayninpaq utaq hayp’ananpaq kallpachakuspa mask’asqanta.

Kay rimayta imaymanaqpi rurasqa kananpaq churakuyta atin: “Payqa hampiq kaypi llamk’ananpaqmi qatipanqa,” nispá, hampiq runa tukunanpaq llamk’ayman churakusqanta niwanchik. “Payqa inhiniriyapi graduta qatipanqa,” nispá, hatun yachay wasipi inhiniriyata yachayta munasqanta reqsichin. “Aylluqa proyectota tukukuyinkama qatipanqa,” nispá, proyecto tukusqankama llamk’aspalla kachkanqankuta qhawachin. “Paykunaqa empresapa contranpi leypa puriynta qatipanqaku,” nispá, huk llakiyta allichaypaq utaq justicia maskaypaq leypa ñanninpi puriyta munasqankuta niwanchik. Llapanpi, “qatipanqa” nisqaqa munayniyuq churakuyniyuq kasqanta, compromisoyuq kasqanta, hinallataq hamuq p’unchawkunapi huk sut’i maqayman utaq llusqiyta haypayta munasqanta reqsichin.

Kay p’akisqa sapallan yuyayman hina qhawayqa, mayqanwan yachachinku Ñawpaq Pacha Romanismoqa ña ñawpaq willakuylla kasqanta, chaymantaq huk tabla hina apaykachan mana allin churasqa kimsakutin willakuy-paqaqa mana chiqap kananpaq. Ninqa, Roma-pa kimsakutin willakuyninpaq pagan Roma-ta reqsichin, chaymanta papal Roma-ta, hinaspataq Estados Unidos-ta kinsa kaqta, chay kimsa Roma-kunamanta kinsa kaqta. Ancha rikch’aq, pantasqa churaymi llamk’achisqa karqa 11 septiembre 2001 qhipaman pisi tiempollapi, maypachachus huk huñu kuyuy-manta t’aqakusqa karqanku Joel qillqamanta rayku.

Chayqa sasachakuyqa qallarisqa Canadá llaqtapi huk campamento huñuypi, maypichus kimsa ay niqkunapa kimsa kuti apanakuy Joel qillqaman churakusqa yachachinapaq, kinsa kaq ay niqqa Islam nisqanmi llaqtata hamuspa maqanakusqa huk suyuta hina, ñawpaq kaq t’aqapi soqta kaq ch’usaqpi nisqaman hina. Chay naciónqa papal Roma karkan, ichaqa huk sapallanpa qhawayninpaq yaykuchisqa karqa, naciónqa Islam kasqanta nispá. Kimsa ay niqkunapa kimsa kuti apanakuyqa Islamta sayarichirqa 11 septiembre 2001 p’unchawpa kallpan hina, hinaspa musuq sapallan qhawayniyqa watukuspa nirqa Joel qillqapa ñawpaq kaq t’aqapi papal kallpa nisqaqa cheqaqtapuni Islam kasqanta. Huk sapallan qhawayniy, Joel qillqapi papal kallpata allin riqsisqata

qichuspa, kimsa ay niqkunapa mana allin apanakusqanwan kallpachakusqa karqa. Kunanqa huk sapallan qhawayniy, papal kallpata Estados Unidos raykupi qichuspa churay, yaykuchisqa kachkan.

Imapas karqanmi kanan kaq kanqa; ruwasqa kaqpas ruwasqa kananpaqmi kanqa: intipa uranpiqa mana imapas musuqchu kan. ¿Imapas kanchu mayqenmanta ninqa, Qhawariy, kayqa musuqmi? Ñawpaq pacha ñam kasharqanña, ñuqanchikmanta ñawpaqta karqan chay. Eclesiastés 1:9, 10.

Qhipa p'unchaykunapi kikin ch'aqwaykunaqa ñawpa ch'aqwaykunapa kutimusuyinta hap'in, chaymanta Daniel qillqapa chunka hukniyuq capítuloqa Urías Smithpa ch'aqwayninta hap'in, paymi “norte llaqtapa rey” nisqa unanchaqman sapallan yuyayninmanta riqsichiya churarqa. Chayta ruwaspanmi, payqa Daniel qillqapa chunka hukniyuq capítuloqa huk yachayta ruwakurarqa, chay yachayqa tutayaqllata paqarichirqan. Kay qhipa p'unchaykunapi, kutimuspa kaq ch'aqwaykunaqa aswanmi sut'inchanku imayna sapallan yuyaymantam churakusqa riqsichiykuna sayasqa cheqaq kaqman churaykuspa ima rurayninpa rurunta paqarichisqanta. Kaytan Smithqa ruwarqa paypa libroyninpi, Daniel and the Revelation nisqapi. Kayllatataq ruwakurqan Joel qillqamanta ch'aqwaypi, hinaspataq chay kikin puririyinkunaqa llamk'achkanku maypachus The Great Controversy qillqamanta huk párrafo “Christendom” nisqapa ima kasqanta kay pachapi hinallataq Ellen Whitepa qillqasqankunapipis kaq sut'inchayninmanta anchuchikun, chaywan kуска gramáticapa sapan kamachikuyninkunata qichuspa, mayqinkunachus “will pursue” nisqa rimayqa hamuq pachapi huk ruway kasqanta sut'inchanku. Chaymanta qallarispataq, pantasqa yuyay “Old World” nisqaqa 538 watamanta 1798 watakama papal atiyiniyuqpa historianta kasqanmanta, chaymi churasqa kachkan profecíapa kimsa kutin churakuyninpa sutichasqa yachayninpa sayasqa riqsisqanta kutichinapaq.

“Llapan ima Diospa profética historiampi hunt'akunampaq sut'inchasqanqa ñawpaq pachapiqa hunt'akusqaña kashan, chaymanta llapan imaña hamunanpaq kachkan nisqapas ordenninman hina hunt'akunqa. Daniel, Diospa profetan, cheqninpi sayashan. Juanpas cheqninpi sayashan. Apocalipsispi Judá ayllumanta Leonqa profecíata yachaqkunaman Danielpa libronta kicharirqan, chayhinapin Danielqa cheqninpi sayashan. Payqa testimonionta apamun, chaytan Señorqa payman rikuy-musquypi hatun, solemne ruwaykunamanta rikuchirqan, chaykunatan noqanchik yachananchik, hunt'akuyninkupa chiqap punku punkunpiña sayashaqtinchik.”

“Historiapiwan, hinaspa willakuykunapipas, Diospa Siminmi chiqaq kaywan pantasqa kaywan unaypuni qhatinakuq maqanakuyta rikuchin. Chay maqanakuyqa manaraq tukusqachu; kunankamapas purishanraq. Imakunachus karqan, chaykunaqa wakmanta kutimunqaku. Ñawpaq chiqninakuykunaqa kawsarimusqanku, musuq yachachiykunapas mana samaypa paqarimunqaku. Ichaqa Diospa llaqtanqa, iñiyinkupi hinallataq willakuy hunt'asqankupi ñawpaq, iskay kaq, kimsa kaq angelkunapa willakuyninkunata willaraykuspa ruwasqa kasqankurayku, maypin sayasqankuta yachanku. Paykunaqa allin quri mantapas aswan chanin kaq kawsay yachayniyuqmi kanku. Rumi hina sinchita sayanankupaqmi kanku, qallariyninmanta hap'ipakusqa atinikuyninkuta tukukamapuni mana kuyuchispa waqaychaspa.” Selected Messages, book 2, 109.

Mana sasachakuywanmi qhawachiyta atikun, Wawqi Whiteqa Pabloq “paykuna iñisqankuq qallariynin” nisqanta Adventismoq sayariyninpi t’ikrasqa chiqaq yachachiykunamanmi riqsichin. Millerita runakunaqa “llaqtaykikunaq suwaqkuna” nisqaqa poder papal kasqanta yachachirqanku, hinaspataq 1989 watamanta ñawpaqman, pachak tawa chunka tawa-niyuq waranqa runakunaq kuyuriyninqa, Millerita runakuna hina, chay unanchapa kaqninmanta kutikutikuspa kikin yuyayta reqsichirqan. Kunanqa mayqenkunataq “llaqtaykikunaq suwaqkuna” kasqanmanta huk “musuq teoría” kan, hinaspataq ñawpaqmanta kaq huk churanakuyta kawsarichimun, imaraykuchus huk allinchasqa profético unanchata mana allin reqsisqanwanmi profético modelo ruwakun, chayqa aquman sayachisqa wasi hinam. Ichaqa Smithpa sapallanpaq riqsisqan karqan, utaq Joel qillqaq huk kaq kapituluypi nacionta pantasqa churaynin karqan, utaq Estados Unidos-ta Roma Moderna hina reqsisqan karqan; kimsa pantaykunapas qhipa p’unchaykunapi Roma papalpa allin reqsisqanta maqanakun, hinaspataq chayta ruwaspan, Diospa llaqtan wañunmanchu icha kawsanmanchu nisqanta reqsichiq profético rikch’ayta sayarichiq unanchatapapas maqanakunku.

Hamuj p’unchaykunapi, Europapi Romanismo, hinaspa Amerikakunapi apostata Protestantismo, “qatiqkamunqaku” samana p’unchay waqaychaqkunata ñak’arichiyta, imaynan kay sagrado historiapa hunt’asqanpi rurasqa karqan hina.

“Diosqa llaqtanta hatarichinqa; huk medio-kuna mana allin ruwayta atiptinqa, huch’uy yachachiy pantasqa-kuna paykuna ukhupi yaykunqaku, chaykuna paykunata suysunqaku, trigu-mantata q’ipa q’asata t’aqaspanku. Señorqa qayakun llapa paypa siminta creenkunata puñuymanta rikch’arimunankupa. Ancha chanin k’anchaymi hamusqa, kay pacha-tiempopaq hina allin. Chayqa Bibliamanta cheqaq kaqmi, ñawpaqpiña kashaq ch’iqnikuykunata qhawachispa. Kay k’anchayqa pusawananchik tiyan qillqasqa Diospa Siminta sinchi llamk’aywan yachayman, hinaspa hap’isqanchik yuyay-ñankunata ancha allinta, ancha chiqap qhawarinaman. Diosqa munan llapa cheqaq kaqpa rikch’ayninkuna, sayayninkunapas allinta, mana samaspa mask’asqa kananpaq, mañakuywan ayunaywan ima. Creenakuyukunaqa mana samayta atinkuchu yuyayllapi kaq rimanakunapi, mana sut’i yuyaykunapipas, imataq cheqaq kaq kasqanmanta.” Gospel Workers, 299.

Qatiq qelqaypi kay yuyaykunata qatiqllam risunchis.